

Књига сажетака
Научни скуп

Бањалучки новембарски сусрети 2021

Филозофски факултет
Универзитет у Бањој Луци
19. новембар 2021. године

Бањалучки новембарски сусрети

Бањалучки новембарски сусрети заједнички је назив за годишњи научни скуп Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, који се у континуитету и у истом формату одржава од 2000. године.

На двадесет другом по реду скупу Бањалучки новембарски сусрети биће изложено 66 саопштења распоређених у 4 радне секције (Филозофија, Историја, Педагошке науке, Психологија) и 13 сесија.

Скуп ће бити отворен пленарним предавањем проф. др Ирис Жежељ (Филозофски факултет Универзитета у Београду) на изузетно актуелну тему: "Психолошке основе антинаучних и псеудонаучних ставова и понашања: Зашто не слушамо стручњаке?".

Научно-програмски одбор

др Синиша Лакић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, ПРЕДСЈЕДНИК
др Владимир Турјачанин, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Милена Карапетровић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Боривоје Милошевић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Наташа Вилић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Сања Љубишић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Љиљана Јерковић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Мирослав Дрљача, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Божана Динић, *Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду*, члан
др Барбара Рончевић Зуековић, *Филозофски факултет Свеучилишта у Ријеци*, члан
др Маријан Кривак, *Филозофски факултет Свеучилишта у Осиеку*, члан
др Уна Поповић, *Филозофски факултет Универзитета у Београду*, члан
др Лидија Пахомова, *Институт за словенске студије Руске академије наука*, члан
др Влада Станковић, *Филозофски факултет Универзитета у Београду*, члан
др Анка Јурчевић Лозанчић, *Филозофски факултет Свеучилишта у Загребу*, члан
др Јурка Водопивец Лепичник, *Педагошки факултет Приморског универзитета у Копру*, члан
Милана Дамјенић, ма, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, СЕКРЕТАР

Организациони одбор

др Срђан Душанић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, ПРЕДСЈЕДНИК
др Александра Хаџић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Желимир Драгић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
др Александра Костадиновић-Раџић, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
Мирослав Галић, ма, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
Мила Крнета, ма, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
Лана Вузаковић, ма, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
Кристијан Поповић, ма, *Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан
Марко Аџић, *запослени на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци*, члан
Александра Симановић, *запослени на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци*, СЕКРЕТАР

Филозофски факултет
Универзитета у Бањој Луци
БАЊАЛУЧКИ НОВЕМБАРСКИ
СУСРЕТИ 2021:
Књига сажетака

Уредник:
Синиша Лакић

Лектура и коректура:
Драган Драгомировић

Графички дизајн:
Небојша Ђумић

Садржај

ПЛЕНАРНО ПРЕДАВАЊЕ	11
Психолошке основе антинаучних и псеудонаучних ставова и понашања: Зашто не слушамо стручњаке?	
Ирис Жежељ	13
ФИЛОЗОФИЈА	15
Знање – чинилац нових подјела у глобалном друштву	
Драгана Вилић	17
Образовање жена у античкој Грчкој и Риму	
Тамара Плећаш	18
Хјумова општа правила и критика васпитања	
Петар Нуркић	19
Од баналног и тривијалног до савременог дјела умјетности	
Наташа Вилић	20
Умјетност, култура и (нео)либерализам	
Данијела Милинковић	21
Појам наде у филозофији Бернхарда Велтеа	
Сузана Маслаћ	22
Хусерлова рана егологија	
Андрија Јурић	23
Феноменологија и мистично: О немогућности заснивања феноменологије	
Игор Јанковић	24
“Номо mysticus” као протутежа добу трансхуманизма	
Филип Мартин Свибовец	25
Перцепција и стварност: да ли заиста познајемо свијет онаквим какав јесте?	
Мирослав Галић	26

Математика и наука – примјењивост, објашњење, неизоставност	
Владимир Дрекаловић, Дарко Благојевић	27
Која теорија референције (не) може да спаси таутолошки научни реализам?	
Вања Суботић	28
Неки аспекти Епикурове емпиристичке филозофије и два облика скептичког аргументисања	
Јелена Павличић, Иван Нишавић	29
Платонистичка екологија - конструктивна трансформација друштва послје еко-трансформације “природе”	
Никола Богићевић	30
Исходиште предрасуда према старијим особама у учењу Аристотела и Платона	
Ивана Приморац Билавер	31
Двије парадигме етичког дјеловања/Шопенхауер и Кјеркегор	
Ита Лучин	32
Кант о (не)постојању права на побуну	
Милица Смајевић Рољић	33
”Меклуанова дилема”: хришћанство и филозофија у ери после штампане књиге	
Олег Солдат	34
Морална осуда педофилије и аргумент на основу пристанка	
Ања Вешовић	35
Комодификација гамета: карактеристике и критика праксе	
Ана Билиновић Рајачић	36
Филозофија Ксеније Атанасијевић	
Марија Петровић	37
Критичко мишљење: Темелј унапређења наставног процеса	
Ана Галић	38
Егзистенцијалист, филозоф егзистенције или егзистенцијални филозоф?	
Филозофски обзори Достојевског 200 година од рођења	
Павао Житко	39
Љубав као метафизички догађај	
Жељко Шарић	40

ИСТОРИЈА	41
Стара налазишта – нови подаци: пројектна сарадња за промоцију археологије	
Ивана Панџић, Зринка Милеуснић	43
Sine ira et studio: Историографска метода у Тацитовим "Аналима"	
Сања Љубишић	44
Помени византијског цара Михаила III у старим српским љетописима	
Борис Бабић	45
Српска државност у Аустроугарској од XVI до XX века	
Дејан Микавица	46
Српска Војводина и Српска Црна Гора 1848–18	
Владан Гавриловић	47
Жена у рату (1912-1918) између традиције и хуманости	
Милена Жикић	48
The British role in the Russo-Japanese War 1904-1905	
Дајана Удовичић	49
Аграрна реформа у Мађарској између два свјетска рата	
Жељко Савановић	50
Пропаганда владе Милана Стојадиновића у Врбаској бановини на примеру листа „Врбаске новине“	
Бојан Симић	51
Утицај окупације на репертоар сарајевских кина на почетку Другог свјетског рата	
Омер Мерзић	52
Колаборација београдске полиције са окупатором 1941. године: правни, историјски и психолошки аспект	
Радосав Туцовић	53
Анкета: (не)познавање националне историје	
Маја Видовић, Жељана Шувир - Кајтарановић, Срђан Прерадовић	54
ПЕДАГОШКЕ НАУКЕ	55
Одгојне вриједности Ивана Мерза	
Горан Лапат, Кристина Келава	57

Зелена педагогија и Екопедагогија као импулси образовању за одрживи развој	
Александра Анђелковић, Радован Антонијевић	58
Улога еколошких садржаја школских програма у развоју еколошке свијести код ученика	
Мухамед Омеровић	59
Улога васпитача у ресоцијализацији малољетних преступника	
Небојша Мацановић	61
Улога медија у превенцији непожељних облика понашања код младих	
Катарина Чикош	62
Дигиталне компетенције наставника	
Тамара Драгојевић	63
Примјена мобилних телефона и факултетске обавезе студената наставничких усмјерења	
Драженко Јоргић, Татјана Марић, Марко Обрадовић, Драган Партало	64
Потребе и могућности примјене рачунара у настави природе и друштва	
Бранислава Ђекић, Душанка Бундало, Славиша Јењић, Драган Партало	65
Дидактичко-музичке и језичке игре као предуслов за општи развој детета	
Петар Илић, Бошко Миловановић	66
Нова концепција уџбеника граматике у функцији подстицања даровитости код ученика	
Вишња Мићић, Владимир Вукомановић Растегорац	67
Кратке књижевне форме у функцији богаћења дечјег речника	
Бошко Љ. Миловановић, Петар Илић	69
Емоционално доживљавање музичке и визуелне стимулације код дјецe са поремећајем гласа и говора: Прелиминарна студија	
Оливера Бојанић Косовић, Санела Ћирић	70
ПСИХОЛОГИЈА	73
Ефекти карактеристика личности на придржавање COVID-19 заштитних понашања	
Луна Радевић, Бојана М. Динић	75
Веровање у теорије завере о COVID-19: ефекат базичних и мрачних особина личности	
Марко Милошевић, Ребека Планчак, Бојана М. Динић	76

Довољно је, повратићу: Развој ултра-кратког упитника гадљивости на патогене Синиша Лакић, Војин Стриковић	77
Критеријумска ваљаност самопроцијењене емоционалне компетенције у објашњењу академског постигнућа средњошколаца и студената Дајана Будиша, Тамара Петковић, Зорица Пушић*, Марија Карић, Синиша Суботић. . .	79
Одустати или наставити са улагањем: детерминанте грешке уложених средстава код студената Јелена Бачић, Страхиња Димитријевић	81
Однос самозадовољства и особина Алтернативног петофакторског модела личности Ђорђе Чекрлија	82
Повезаност димензија КИП модела религиозности и критеријума моралног суђења Зорица Пушић, Марија Карић*, Дајана Будиша, Тамара Петковић, Срђан Душанић. . .	83
Да ли грађани Босне и Херцеговине, српске етничке припадности, опажају Ратка Младића као ратног злочинца? Срђан Пухало	84
Шта јесте, а шта није злостављање и занемаривање? Размишљања људи из опште популације о адверзивним искуствима Дајана Будиша, Синиша Суботић	85
„На муци се познају јунаци“: значај руководилачке подршке за прихватање повећаног ангажмана лекара током пандемије Ана Комленић, Небојша Мајсторовић, Анђела Кељановић.	87
Улога тежње ка постигнућу, оптимизма, самоефикасности и отпорности у сагоријевању на послу Татјана Милошевић, Биљана Мирковић	89
Однос самопоштовања, радног локуса контроле и изложености негативним поступцима на раду Тамара Котаранин, Александра Антешевић.	90
Које су основне компоненте у идентификацији ћириличних и латиничних графема? Александра Антешевић, Светлана Боројевић	91
Вега усамљености и радног памћења за вријеме COVID-19 пандемије Страхиња Димитријевић, Драгана Видовић, Соња Станчић	92

Интернализујући и екстернализујући проблеми средњошколаца у вријеме првог таласа COVID-19 пандемије	
Лана Лугоња, Сениша Суботић, Нада Васелић, Ана Келеман	93
Афективна везаност и усамљеност као предиктори депресивности, анксиозности и стреса током COVID-19 пандемије	
Александра Хаџић, Дејан Кантар	95
Predictive engagement and phenomenology of autism	
Јанко Нешић	97
Илустрација ране респонзивности на бихејвиорални третман дјечака са комбинованим развојним одступањима – студија случаја	
Лана Лугоња	98

Neki aspekti Epikurove empirističke filozofije i dva oblika skeptičkog argumentisanja

Jelena Pavličić*, Ivan Nišavić**

*Institut za filozofiju, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu

**Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu

jelena.pavlicic@f.bg.ac.rs

U tokovima helenističkih epistemoloških rasprava Epikurovoj teoriji percepcije zasigurno pripada posebno mesto. Svojom radikalnom tezom o nepogrešivosti čulnog opažanja Epikur je ponudio jednu od prvih dobro elaboriranih alternativa skeptičkim zapažanjima iznetim u cilju ograničavanja pouzdanosti ovog procesa. U ovom radu ćemo pokazati kako se u svetlu Epikurovih empirističkih stavova može razumeti širok prilaz opažajnim problemima, da li se on može dovoljno suziti i rekonstruisati tako da se prevladaju neke od poenti antičkog skeptika. Naime, prvo ćemo ilustrovati dva ključna oblika skeptičkog argumentisanja oformljena tako da ukažu na: (a) relativnost čulnih iskustava i (b) problem uzajamno protivrečnih čulnih podataka. Potom ćemo nastojati da pokažemo kako (a) tip argumenata samo delimično ispunjava skeptičke svrhe te samim tim ni ne može biti ona vrsta argumenata za koju bi Epikur bio dovoljno zainteresovan. Kada je reč o (b) obliku skeptičkog argumentisanja videćemo da je Epikur svoje ključne empirističke poente formulisao upravo tako da ovaj problem prikaže kao prividan te da objasni našu sklonost da pogrešno verujemo da čulni utisci mogu biti protivrečni.

Ključne reči: relativizam, čulno opažanje, skeptičke trope, problem nerazrešivosti.

**BANJA
LUCKI
NOVEM
BARSKI
SUSRETI**
XXII NAUČNI SKUP

19.
NOVEMBAR
2021.

**FILOZOFSKI FAKULTET
UNIVERZITET U BANJOJ LUCI**

Program rada

8.45

Tehnička provjera

9.00

Otvaranje skupa i plenarno predavanje

Psihološke osnove antinaučnih i pseudonaučnih stavova i ponašanja: Zašto ne slušamo stručnjake?

dr Iris Žeželj (Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu)

10.00

Rad po sekcijama 1

(Filozofija, Pedagoške nauke, Psihologija, Istorija)

11.45

Rad po sekcijama 2

(Filozofija, Pedagoške nauke, Psihologija, Istorija)

13.30

Rad po sekcijama 3

(Filozofija, Pedagoške nauke, Psihologija, Istorija)

15.15

Rad po sekcijama 4

(Filozofija)

Sekcija za filozofiju

10.00 – 11.30

Sesija 1

Znanje – činilac novih podjela u globalnom društvu

Dragana Vilić

Obrazovanje žena u antičkoj Grčkoj i Rimu

Tamara Plećaš

Hjumova opšta pravila i kritika vaspitanja

Petar Nurkić

Od banalnog i trivijalnog do savremenog djela umjetnosti

Nataša Vilić

Umjetnost, kultura i (neo)liberalizam

Danijela Milinković

Pojam nade u filozofiji Bernharda Weltea

Suzana Maslač

11.30 – 11.45

Pauza

11.45 – 13.15

Sesija 2

Huserlova rana egologija

Andrija Jurić

Fenomenologija i mistično: O nemogućnosti zasnivanja fenomenologije

Igor Janković

"Homo Mysticus" kao protuteža dobu transhumanizma

Filip Martin Svibovec

Percepcija i stvarnost: da li zaista poznajemo svijet onakvim kakav jeste?

Miroslav Galić

Matematika i nauka – primjenjivost, objašnjenje, neizostavnost

Vladimir Drekalović, Darko Blagojević

Koja teorija referencije (ne) može da spasi tautološki naučni realizam?

Vanja Subotić

13.15 – 13.30

Pauza

Sekcija za filozofiju

13.00 – 15.00

Sesija 3

Neki aspekti Epikurove empirističke filozofije i dva oblika skeptičkog argumentisanja

Jelena Pavličić, Ivan Nišavić

Platonistička ekologija - konstruktivna transformacija društva poslije eko-transformacije "prirode"

Nikola Bogičević

Ishodište predrasuda prema starijim osobama u učenju Aristotela i Platona

Ivana Primorac Bilaver

Dvije paradigme etičkog djelovanja/Schopenhauer i Kierkegaard

Ita Lučin

Kant o (ne)postojanju prava na pobunu

Milica Smajević Roljić

"Mekluanova dilema": hrišćanstvo i filozofija u eri posle štampane knjige

Oleg Soldat

15.00 – 15.15

Pauza

15.15 – 16.45

Sesija 4

Moralna osuda pedofilije i argument na osnovu pristanka

Anja Vešović

Komodifikacija gameta: karakteristike i kritika prakse

Ana Bilinović Rajačić

Filozofija Ksenije Atanasijević

Marija Petrović

Kritičko mišljenje: Temelj unapređenja nastavnog procesa

Ana Galić

Egzistencijalist, filozof egzistencije ili egzistencijalni filozof?

Filozofijski obzori Dostojevskog 200 godina od rođenja

Pavao Žitko

Ljubav kao metafizički događaj

Željko Šarić

Sekcija za istoriju

10.00 – 11.30

Sesija 1

Stara nalazišta – novi podaci. Projektna saradnja za promociju arheologije

Ivana Pandžić, Zrinka Mileusnić

Sine ira et studio: Istorioografska metoda u Tacitovim "Analima"

Sanja Ljubišić

Pomeni vizantijskog cara Mihaila III u starim srpskim ljetopisima

Boris Babić

Srpska državnost u Austrougarskoj od XVI do XX veka

Dejan Mikavica

Srpska Vojvodina i Srpska Crna Gora 1848–1849.

Vladan Gavrilović

Žena u ratu (1912-1918) između tradicije i humanosti

Milena Žikić

11.30 – 11.45

Pauza

11.45 – 13.15

Sesija 2

The British role in the Russo-Japanese War 1904-1905

Dajana Udovičić

Agrarna reforma u Mađarskoj između dva svjetska rata

Željko Savanović

Propaganda vlade Milana Stojadinovića u Vrbaskoj banovini na primeru lista "Vrbaske novine"

Bojan Simić

Uticaj okupacije na repertoar sarajevskih kina na početku Drugog svjetskog rata

Omer Merzić

Kolaboracija beogradske policije sa okupatorom 1941. godine: pravni, istorijski i psihološki aspekt

Radosav Tucović

Anketa: naše (ne)znanje iz nacionalne istorije

Maja Vidović, Željana Šuvira – Kajtaranović, Srđan Preradović

Sekcija za pedagoške nauke

10.00 – 11.30

Sesija 1

Zelena pedagogija i Ekopedagogija kao impulsi obrazovanju za održivi razvoj

Aleksandra Anđelković, Radovan Antonijević

Uloga ekoloških sadržaja školskih programa u razvoju ekološke svijesti kod učenika

Muhamed Omerović

Uloga vaspitača u resocijalizaciji maloljetnih prestupnika

Nebojša Macanović

Odgojne vrijednosti Ivana Merza

Goran Lapat, Kristina Kelava

11.30 – 11.45

Pauza

11.45 – 13.15

Sesija 2

Uloga medija u prevenciji nepoželjnih oblika ponašanja kod mladih

Katarina Čikoš

Digitalne kompetencije nastavnika

Tamara Dragojević

Primjena mobilnih telefona i fakultetske obaveze studenata nastavničkih usmjerenja

Draženko Jorgić, Tatjana Marić, Dragan Partalo

Potrebe i mogućnosti primjene računara u nastavi prirode i društva

Branislava Đekić, Dušanka Bundalo, Slaviša Jenjić, Dragan Partalo

13.15 – 13.30

Pauza

13.30 – 15.00

Sesija 3

Didaktičko-muzičke i jezičke igre kao preduslov za opšti razvoj deteta

Petar Ilić, Boško Milovanović

Nova koncepcija udžbenika gramatike u funkciji podsticanja darovitosti kod učenika

Višnja Mičić, Vladimir Vukomanović Rastegorac

Sekcija za pedagoške nauke

Kratke književne forme u funkciji bogaćenja dečjeg rečnika

Boško Lj. Milovanović, Petar Ilić

Emocionalno doživljavanje muzičke i vizuelne stimulacije kod djece sa poremećajem glasa i govora: Preliminarna studija

Olivera Bojanić Kosović, Sanela Ćirić

Sekcija za psihologiju

10.00 – 11.30

Sesija 1

Efekti karakteristika ličnosti na pridržavanje COVID-19 zaštitnih ponašanja

Luna Radević, Bojana M. Dinić

Verovanje u teorije zavere o COVID-19: efekat bazičnih i mračnih osobina ličnosti

Marko Milošević, Rebeka Plančak, Bojana M. Dinić

Dovoljno je, povratiću: Razvoj ultra-kratkog upitnika gadljivosti na patogene

Siniša Lakić, Vojin Striković

Kriterijumska valjanost samoprocijenjene emocionalne kompetencije u objašnjenju akademskog postignuća srednjoškolaca i studenata

Dajana Budiša, Tamara Petković, Zorica Pušić, Marija Karić, Siniša Subotić

Odustati ili nastaviti sa ulaganjem: determinante greške uložениh sredstava kod studenata

Jelena Bačić, Strahinja Dimitrijević

Odnos samozadovoljstva i osobina Alternativnog Petofaktorskog Modela Ličnosti

Đorđe Čekrlija

11.30 – 11.45

Pauza

11.45 – 13.15

Sesija 2

Povezanost dimenzija KIP modela religioznosti i kriterijuma moralnog suđenja

Zorica Pušić, Marija Karić, Dajana Budiša, Tamara Petković, Srđan Dušanić

Da li građani Bosne i Hercegovine, srpske etničke pripadnosti, opažaju Ratka Mladića kao ratnog zločinca?

Srđan Puhalo

Šta jeste, a šta nije zlostavljanje i zanemarivanje? Razmišljanja ljudi iz opšte populacije o adverzivnim iskustvima

Dajana Budiša, Siniša Subotić

"Na muci se poznaju junaci": značaj rukovodilačke podrške za prihvatanje povećanog angažmana lekara tokom pandemije

Ana Komlenić, Nebojša Mastorović, Anđela Keljanović

Sekcija za psihologiju

Uloga težnje ka postignuću, optimizma, samoefikasnosti i otpornosti u sagorijevanju na poslu

Tatjana Milošević, Biljana Mirković

Odnos samopoštovanja, radnog lokusa kontrole i izloženosti negativnim postupcima na radu

Tamara Kotaranin, Aleksandra Antešević

13.15 – 13.30

Pauza

13.30 – 15.00

Sesija 3

Koje su osnovne komponente u identifikaciji ćirilčnih i latiničnih grafema?

Aleksandra Antešević, Svetlana Borojević

Veza usamljenosti i radnog pamćenja za vrijeme COVID-19 pandemije

Strahinja Dimitrijević, Dragana Vidović, Sonja Stančić

Internalizujući i eksternalizujući problemi srednjoškolaca u vrijeme prvog talasa COVID-19 pandemije

Lana Lugonja, Siniša Subotić, Nada Vaselić, Ana Keleman

Afektivna vezanost i usamljenost kao prediktori depresivnosti, anksioznosti i stresa tokom COVID-19 pandemije

Aleksandra Hadžić, Dejan Kantar

Predictive engagement and phenomenology of autism

Janko Nešić

Ilustracija rane rezpozivnosti na bihejvioralni tretman dječaka sa kombinovanim razvojnim odstupanjima – studija slučaja

Lana Lugonja